

De coöperatieve zuivelfabriek Axel (Sassing), te Axel.

Op beden den negen en twintigsten September des jaars achttienhonderd vier en negentig verschenen voor mij Pieter Dregmans, notaris binnen het arrondissement Middelburg, met standplaats de gemeente Axel, in tegenwoordigheid van na te noemen mij bekende getuigen,

de heeren:

- a. Pieter van Hoeve, landbouwer, wonende te Axel, voor zich en als mondeling gemachtigde van:
- b. Louis de Koeijer, landbouwer, wonende te Terneuzen, en van
- c. Adriaan Ramondt, landbouwer, wonende te Axel;
- d. Jan Francies de Maat, landbouwer, wonende te Axel;
- e. Willem Dieleman Petruszoon, landbouwer te Axel.

Comparanten, allen aan mij notaris bekend, verklaarden bij deze akte te willen overgaan tot de oprichting van eene coöperatieve vereeniging, ten doel hebbende gemeenschappelijke zuivelbereiding door de exploitatie eener **zuivelfabriek** met handkracht en den verkoop der producten in de gemeente Axel. Zijnde de oprichting dezer coöperatieve vereeniging geschied onder de volgende bepalingen en bedingen:

Naam, doel, middelen, duur en grondbeginselen.

1. In de gemeente Axel is gevestigd eene vereeniging genaamd: *De coöperatieve zuivelfabriek Axel (Sassing)*.

2. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener **zuivelfabriek** met handkracht en de verkoop der verkregen producten.

3. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene handkrachtfabriek te Axel (Sassing) en verbinden zich de leden om ten behoeve van deze fabriek, behoudens die voor eigen gebruik en voor den verkoop aan huis benoodigd, ter bereiding te leveren alle melk van minstens het aantal melkkoeien bij hunne deelnemers aangegeven.

4. Leden welke hun volledig aantal melkkoeien niet hebben aangegeven, zijn gerechtigd later hunne overige te doen inschrijven. Het is nimmer geoorloofd zich met een gedeelte der zich op dezelfde hofstede bevindende melkkoeien bij eene andere eventueel op te richten fabriek aan te sluiten; de deelgenoot die dit artikel overtreedt, verbeurt alle aanspraak op uitkeering, restitutie en mede-eigendom, en is tevens verplicht op de eerste aanmaning van het bestuur als boete te betalen de som van twintig gulden per stuks melkvee, waarvan gedurende zijn lidmaatschap de melk is geleverd.

5. De vereeniging wordt, behoudens verlenging na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van tien jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de **Staatscourant**.

6. Het domicilie der vereeniging alsmede van die leden welke buiten de gemeente Axel woonachtig zijn, is ten kantore van de vereeniging aldaar.

7. Het dienstjaar vangt aan met den datum der akte van oprichting.

Geldmiddelen.

8. Het voor oprichting der vereeniging, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen benoodigde kapitaal, ten bedrage van drie duizend gulden of zoo veel meer of minder als later zal blijken noodig of voldoende te zijn, zal worden geleend onder eene schuldbekentenis en solidaire borgstelling van alle leden, wordende het bestuur bij deze gemach-

tigd om die geldleening ten behoeve van de vereeniging aan te gaan. De leening zal aflosbaar worden gesteld in jaarlijksche termijnen, waarvan het bedrag telken jare in eene algemeene vergadering zal worden vastgesteld, behoudens overleg met den geldschieter.

9. Er wordt een reservefonds gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar een bedrag van minstens honderd gulden, als vaste post van uitgaaf zal worden gebracht, totdat dit fonds, met inbegrip van de door belegging verkregen revenuen, een bedrag van vijfhonderd gulden heeft bereikt. Daaruit zullen de teruggave geschieden, bedoeld bij artikel zeventien. Wordt over eenig bedrag beschikt, dan zal onmiddellijk tot aanvulling, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, worden overgegaan.

10. In de rekening worden gebracht alle ontvangsten en uitgaven de vereeniging betreffende, geene uitgezonderd. Van het reservefonds wordt eene afzonderlijke rekening gehouden.

11. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden, worden bepaald in verhouding der door elk geleverde melk en het daarin vervatte vetgehalte.

Lidmaatschap, rechten en verplichtingen.

12. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij die later als lid worden aangenomen.

13. Tot leden kunnen alleen worden aangenomen en toegelaten meerderjarige veehouders, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsrechten, die zich verbinden den inleg te betalen welke naar omstandigheden door de leden zal worden bepaald. Overigens rusten op hen dezelfde verplichtingen als op de leden-oprichters.

14. Wie als lid wenscht te worden aangenomen, richt daartoe een schriftelijk verzoek aan het bestuur. Het bestuur brengt dit verzoek met zijn advies in de eerstvolgende algemeene vergadering, ten einde daarover te beslissen, en in geval van toelating, daarvoor de voorwaarden vast te stellen. Van het genomen besluit wordt de adressant door het bestuur kennis gegeven.

15. Rechtverkrijgenden van een overleden lid kunnen den overledene als zoodanig opvolgen. Zij geven, zoo mogelijk binnen drie maanden na het overlijden, hunnen wensch daartoe schriftelijk aan het bestuur te kennen, met opgave der namen der toetredenden.

16. Hij, die uit de vereeniging wenscht te treden, geeft daarvan minstens drie maanden vóór den afloop van het boekjaar schriftelijk kennis aan het bestuur, met opgave zijner motieven.

17. Die om geldige redenen, ter beoordeeling der algemeene vergadering, genoodzaakt is uit de vereeniging te treden, ontvangt twee-derde van het bedrag terug dat in verhouding der gedane aflossing door zijne melkleverantie van de bij artikel acht bedoelde leening is afgelost. Het bedrag der uitkeering wordt door het bestuur bij staat opgemaakt en de belanghebbende moet zich daaraan onderwerpen.

18. Als geldige redenen voor uittreding wordt onder andere beschouwd: *a.* verandering van woonplaats, waardoor de onmogelijkheid bestaat om de melk versch aan de fabriek te leveren, en *b.* toetreding tot eene meer nabij gelegen fabriek.

19. Op hen die volgens het oordeel der algemeene vergadering zonder geldige beweegredenen uit de vereeniging treden, is toepasselijk hetgeen bij artikel vier ten aanzien van gedeeltelijke aansluiting bij eene andere fabriek is vastgesteld. Zij blijven bovendien aansprakelijk voor de schulden en schaden gedurende hun lidmaatschap gemaakt en geleden en zijn verplicht op de eerste

aanmaning van het bestuur in de kas der vereeniging te storten twintig gulden per melkkoe, van het getal waarvan gedurende het lidmaatschap gemiddeld door hen is geleverd.

20. Elk lid kan wegens overtreding der statuten en van het huishoudelijk reglement en wegens onteerende handelingen door de algemeene vergadering, op gemotiveerd voorstel van het bestuur, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard.

Wie op zoodanige wijze van zijn lidmaatschap wordt ontslagen verbeurt alle aanspraken op uitkeering, restitutie en mede-eigendom.

Die vervallenverklaring kan echter niet worden uitgesproken, dan in eene opzettelijk daartoe bijeengeroepen vergadering, waarin minstens twee derden der leden tegenwoordig zijn; het besluit moet zijn genomen met drie-vierde van de stemmen der aldaar aanwezigen.

21. Leden die om geldige redenen, ter beoordeeling van de algemeene vergadering, vóór de aflossing der schuld uit de vereeniging treden, behouden, zoolang die schuld niet geheel is afgelost, het recht weder tot die vereeniging toe te treden, zonder verplichting tot inleg.

22. Met goedkeuring der algemeene vergadering kan het lidmaatschap van een lid, met al de verkregen rechten, zonder verplichting tot betaling van eenige bijzondere contributie, worden overgedragen aan een ander, die dan geacht wordt eenvoudig in de plaats van een zoodanig lid te zijn getreden.

23. Zij die gedurende eenig tijdvak, om door de algemeene vergadering gebillijkte redenen, verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren, ontvangen alsdan jaarlijks, met behoud van verkregen rechten, eene rente van drie en een half ten honderd van het bedrag waarop zij, in geval van uitreding, volgens artikel zeventien recht zouden hebben. In geval van voortduring der vereeniging na aflossing der meergenoemde geldleening, worden hunne aandeelen in de baten, op taxatie van twee deskundigen, in contanten uitgekeerd, tenzij bedoeld bezwaar inmiddels mocht zijn opgeheven.

24. Een door de algemeene vergadering vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

25. Elk verschil over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement, wordt beslist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de algemeene vergadering, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Bestuur, beheer en toezicht.

26. Het bestuur der vereeniging bestaat uit vijf leden. Zij worden gekozen door de leden, kiezen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement. Zij hebben zitting gedurende den tijd van vijf jaren.

De verkiezing geschiedt in de eerste algemeene vergadering van elk dienstjaar. Volgens op te maken rooster treedt jaarlijks één hunner af. Zij zijn herkiesbaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds wordt gekozen, treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

27. Tot leden van het bestuur zijn gekozen de heeren Pieter van Hoeve, voorzitter, Jan Francies de Maat, penningmeester, Willem Dieleman Petruszoon, secretaris, Louis de Koeijer en Adriaan Ramondt, allen voormeld, de beide laatsten als leden.

28. Bloedverwantschap of zwagerschap tot den derden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen de leden van het bestuur en den boekhouder, noch tusschen de bestuursleden onderling.

29. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als buiten rechten. Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der algemeene vergadering noodig.

30. De bestuurders ontvangen restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gedane verschotten, vertering en reis- en verblijfkosten.

31. Het dagelijksch beheer wordt gevoerd door een boekhouder, die alle bevelen van het bestuur heeft op te volgen en door de algemeene vergadering werdt benoemd. Zijn salaris en zijne werkzaamheden worden bij instructie, door die vergadering vast te stellen, geregeld.

32. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de algemeene vergadering, die eene commissie uit haar midden daarmede kan belasten. De penningmeester stelt persoonlijke of zakelijke zekerheid ten genoegen van het bestuur en tot een door de algemeene vergadering te bepalen bedrag. De kosten van borgstelling komen ten laste der vereeniging. Het bestuur benoemt en regelt de belooning van het verdere fabriekspersoneel. Bloedverwantschap of zwagerschap tot den vierden graad ingesloten mag niet bestaan tusschen den boekhouder en het verdere fabriekspersoneel.

Vergadering, rekening en verantwoording, stemrecht.

33. Jaarlijks worden vier algemeene vergaderingen gehouden in de eerste veertien dagen van ieder kwartaal. In die bijeenkomsten worden de belangen der vereeniging behartigd en liquidatie gehouden over het afgelopen kwartaal.

De voorzitter belegt voorts zoo dikwijls eene vergadering als hem in het belang der vereeniging voorkomt, of wanneer dit door een-vijfde der leden wordt verlangd.

34. Behalve voor de periodieke benoemingen van bestuursleden is de eerste algemeene vergadering bestemd voor het doen van rekening en verantwoording door den penningmeester over het afgelopen dienstjaar volgens artikel tien. De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur in overeenstemming met het Wetboek van Koophandel te bepalen. Eene commissie door en uit de vergadering te benoemen, onderzoekt de rekening en brengt omtrent hare bevinding verslag uit. De goedkeuring der vergadering strekt voor het bestuur tot finale kwijting en décharge wegens zijn beheer.

35. Tijd en plaats der vergaderingen worden minstens acht dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarbij tevens de punten van behandeling zooveel mogelijk worden vermeld.

36. Elk lid kan zich ter vergadering schriftelijk doen vertegenwoordigen, mits de lasthebber meerderjarig zij en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsrechten. Niemand kan als lasthebber voor meer dan één lid optreden.

37. De leden stemmen hoofdelijk, over zaken mondeling, over de keus van personen bij ongeteekende briefjes.

Staken de stemmen over eenig voorstel, dan wordt het geacht te zijn verworpen. Benoeming van personen geschiedt bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen.

Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming. Geeft ook deze geen vereischte meerderheid, dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde, of voor het geval dat meer personen even veel stemmen hebben verkregen, tusschen hen allen en is hij die dan de meeste stemmen erlangt, de benoemde. Bij staking der stemmen beslist het lot.

38. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden, welke en door den voorzitter, en door hem worden geteekend en in de eerstvolgende vergadering worden voorgelezen.

Ontbinding en vereffening.

39. Tot ontbinding der vereeniging kan niet worden besloten dan in eene opzettelijk daartoe bijeengeroepen vergadering, waarin minstens twee derden der leden tegenwoordig zijn; het besluit moet zijn genomen met drie-vierde van de stemmen der alsdan aanwezigen. Indien in eene eerste daartoe bijeengeroepen vergadering het vereischte aantal leden niet is opgekomen, zal in eene binnen veertien dagen daarna bijeen te roepen vergadering worden beslist over de al of niet ontbinding der vereeniging met drie-vierde van de stemmen der alsdan aanwezige leden.

40. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

Wijziging der statuten.

41. Dadelijk na de aflossing der schuld bij artikel acht bedoeld, worden deze statuten herzien.

42. Geen voorstel tot wijziging wordt in overweging genomen dan in eene daartoe in het bijzonder opgeroepen vergadering, waarin minstens twee-derde der leden vertegenwoordigd is.

Tot aanneming wordt drie-vierde der uitgebrachte stemmen vereischt. Moet bij onvoldoend aantal vertegenwoordigde leden de beslissing worden uitgesteld, dan wordt die in de eerstvolgende vergadering genomen met gewone meerderheid.

43. Voor zoover daarvan bij deze statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van de zeventienden November achttienhonderd zes en zeventig (*Staatsblad* nummer 227).

Waarvan akte.

Gedaan en verleden te Axel op den in het hoofd gemelden dag, in tegenwoordigheid van Arie Schieman, smid, en den heer Pieter Zijlstra, candidaat-notaris, beiden wonende te Axel, als getuigen, die deze minuut-akte onmiddellijk na voorlezing hebben ondertekend met de comparanten en mij notaris.

(Geteekend:) P. van Hoeve, J. F. de Maat, W. Dieleman; A. Schieman, P. Zijlstra, P. Dregmans, *notaris*.

Geregistreerd te Hulst den tweeden October 1800 vier en negentig, deel 157, folio 189 verso, vak 5; vier bladen, een renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent, f 1,20. De ontvanger a. i., (geteekend: *W. J. Sturms*).